

УДК 006:(083.74):(083.744)

Сирота В., ст.наук. співроб. (УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого)

Нова редакція закону України «Про стандартизацію»

Викладено результати аналізу нової редакції закону України «Про стандартизацію».

Ключові слова: стандарти, стандартизація, технічні умови, національний орган стандартизації, технічний регламент.

Суть проблеми: надання чинності новій редакції закону України «Про стандартизацію».

Викладення основного матеріалу. 5 червня 2014 року Президент України підписав нову редакцію закону «Про стандартизацію» (№1315-VII). Законопроект розроблено з метою удосконалення правових та організаційних засад національної стандартизації та приведення її у відповідність з європейською моделлю, закладення нової національної системи стандартизації, яка відповідатиме сучасним вимогам, зокрема для створення організаційних форм діяльності у сфері стандартизації відповідно до міжнародної та європейської практики. Закон набуває чинності з 3 січня 2015 року.

Законопроектом передбачено:

- утворення та функціонування єдиного національного органу стандартизації:

- функції національного органу стандартизації виконуватиме юридична особа публічного права, утворена центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації (наразі Мінекономрозвитку як національний орган стандартизації представляє Україну в міжнародних та регіональних організаціях та приймає національні стандарти. Мета законопроекту: утворення національного органу стандартизації, що не є органом державної влади, до повноважень якого передається, зокрема, прийняття та скасування національних стандартів з огляду на те, що відповідно до Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ стандарти визначаються як добровільні);

- з метою забезпечення участі в управлінні національним органом стандартизації України всіх заінтересованих сторін передбачено створення керівної ради, яка є дорадчо-наглядним органом національного органу стандартизації, що забезпечить участь у його управлінні всіх заінтересованих сторін (державних органів, наукових установ, громадських об'єднань суб'єктів господарювання, інших громадських об'єднань та професійних спілок);

- до повноважень національного органу стандартизації передаються: організація та координація діяльності у сфері стандартизації, затвердження програми робіт із стандартизації, прийняття та скасування національних стандартів (у тому числі у сфері будівництва), утворення, припинення діяльності технічних комітетів стандартизації, представлення інтересів України в

міжнародних та регіональних організаціях стандартизації та співробітництво з національними органами стандартизації інших держав (наразі зазначені функції виконує Мінекономрозвитку та у сфері будівництва Мінрегіон (окрім міжнародного співробітництва). Згідно з європейською практикою відповідні функції виконує національний орган стандартизації, що не є органом державної влади);

- удосконалення правових та організаційних засад національної стандартизації:

- запроваджуються два рівні стандартизації залежно від суб'єкта стандартизації, який приймає стандарти: національні стандарти, прийняті національним органом стандартизації, та стандарти і технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями (далі – підприємства).

Відмінюється галузева стандартизація, у зв'язку з чим протягом п'ятнадцяти років центральні органи виконавчої влади мають право у відповідних сферах діяльності та в межах своїх повноважень перевіряти, переглядати свої галузеві стандарти з метою переведення їх на національний рівень або на рівень підприємств чи скасування (наразі в Україні є три рівні стандартизації: національна, галузева стандартизація та стандарти підприємств (центральні органи виконавчої влади у відповідних сферах діяльності та організації мають право розробляти та затверджувати свої стандарти). З метою приведення системи стандартизації до європейської моделі запроваджуються два рівні стандартизації (національна стандартизація і стандарти підприємств) та скасовується галузева стандартизація.

- не допускається погодження проектів національних стандартів з державними органами (з метою приведення процедури розроблення національних стандартів відповідно до міжнародної та європейської практики. Інтереси держави під час розроблення національних стандартів представлятимуть уповноважені особи органів державної влади як члени відповідних технічних комітетів стандартизації);

- скасовується державна реєстрація технічних умов та не допускається встановлення будь-яких правил, пов'язаних із розробленням стандартів та технічних умов підприємств (з метою дерегуляції економіки. Відповідно до Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ

стандарти визначаються як добровільні. Законопроект встановлює правові та організаційні засади національної стандартизації. Щодо стандартів підприємств – законопроект визначає права, а не обов'язки, тобто стандарти підприємств – це нерегулююча сфера, що відповідає європейській практиці);

- скасовується обов'язковість застосування національних стандартів. Відповідно до законопроекту національні стандарти застосовуються на добровільній основі, за винятком випадків, коли обов'язковість їх застосування встановлена нормативно-правовими актами. Забезпечується вільний доступ до текстів національних стандартів, застосування яких відповідно до законодавства є обов'язковим, шляхом їх розміщення на офіційному веб-сайті національного органу стандартизації. Відповідно до Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ стандарти визначаються як добровільні. В Європейському Союзі (далі – ЄС) стандарт є обов'язковим у випадках, коли на нього є пряме посилання у тексті директиви ЄС. На базі директив ЄС в Україні розробляються технічні регламенти, які є нормативно-правовими актами (затверджуються постановою Кабінету Міністрів України). У разі прямого посилання на національні стандарти в інших нормативно-правових актах (зокрема у наказах державних органів влади, зареєстрованих у Мін'юсті) відповідні стандарти стають обов'язковими.

Висновки

1 Запроваджуються два рівні стандартизації: національні стандарти та стандарти і технічні умови, прийняті підприємствами та організаціями.

2 Відміняється погодження проектів національних стандартів з державними органами.

3 Порядок постановлення продукції на виробництво не змінюється. При цьому технічні умови необхідні, але скасовується їх державна реєстрація.

Список літератури

1. Закон України «Про стандартизацію» № 2408-III від 17.05.2001 р. зі змінами № 3164-IV від 01.12.2005 р., № 2289-VI від 01.06.2010 р., № 5463-VI від 16.10.2012 р.

2. ДСТУ 1.0-2003 Національна стандартизація. Основні положення.

3. ДСТУ 1.3:2004 Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення, погодження, прийняття та позначення технічних умов.

4. Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 р. № 4585.

5. Пояснювальна записка до закону.

Стаття надійшла до редакції 23 липня 2014 р.